Universitatea "Politehnica" din Bucureşti
Facultatea de Electronică, Telecomunicaţii şi
Tehnologia Informaţiei

Computer vision I - Fundamente

Curs 8 – Transformări integrale

Prof. Bogdan IONESCU

Plan Curs 8 – Transformări integrale

8.1. Introducere

8.1. Transformări unitare

8.2. Transformata Fourier, Cosinus şi Sinus

8.3. Transformări bazate pe vectori proprii

8.4. Transformata Wavelet

8.5. Transformata Hough

8.1. Introducere

De ce să transformăm imaginea ?

- o imagine în sensul clasic furnizează informaţii vizuale, spaţiale de vecinătate între pixeli:

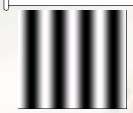

→din punct de vedere spaţial (coordonate) observăm 5 obiecte luminoase pe un fond întunecat, asemănătoare unor bare verticale:
informaţie= 176 x 176 x 8 biţi = 30.25kB

- totuşi, anumite informaţii nu sunt disponibile direct în domeniul de definiţie iniţial al imaginii:

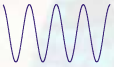

→imaginea poate fi interpretată ca o oscilaţie sinusoidală (frecvenţial):
informaţie≈ frecvenţa + amplitudine + DC (eventual)

→de asemenea, din punct de vedere al contururilor putem identifica o succesiune de drepte
informaţie≈ (ecuaţie dreaptă+intensitate) x nr.drepte

Definiţie operaţii integrale

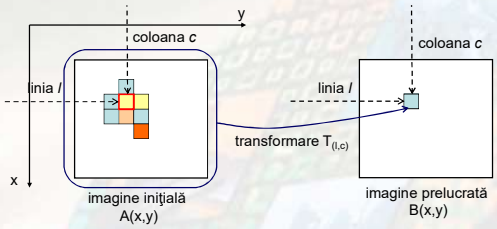

$$B(l,c) = T_{(l,c)}(A)$$

noua valoare a oricărui pixel din imaginea prelucrată *B(x,y)* rezultă din combinarea valorilor tuturor pixelilor din imaginea iniţială *A(x,y)*.

8.2. Transformări unitare

Transformări 2D ortogonale şi unitare

- termenul de transformare integrală a imaginii se referă în general la o clasă de matrice de transformare ce permit dezvoltarea în serie a imaginii.

→ de exemplu:

$$\begin{bmatrix} 6 & 0 \\ 4 & 6 \end{bmatrix} = 4 \cdot \underbrace{\begin{bmatrix} 1 & 1 \\ 1 & 1 \end{bmatrix}}_{A_{1,1}} + 1 \cdot \underbrace{\begin{bmatrix} 1 & -1 \\ 1 & -1 \end{bmatrix}}_{A_{1,2}} - 1 \cdot \underbrace{\begin{bmatrix} 1 & 1 \\ -1 & -1 \end{bmatrix}}_{A_{2,1}} + 2 \cdot \underbrace{\begin{bmatrix} 1 & -1 \\ -1 & 1 \end{bmatrix}}_{A_{2,2}}$$

imaginea U

bază matrice transformare

$$U(0,0) = 4 \cdot A_{1,1}(0,0) + 1 \cdot A_{1,2}(0,0) - 1 \cdot A_{2,1}(0,0) + 2 \cdot A_{2,2}(0,0)$$

…

$$U(1,1) = 4 \cdot A_{1,1}(1,1) + 1 \cdot A_{1,2}(1,1) - 1 \cdot A_{2,1}(1,1) + 2 \cdot A_{2,2}(1,1)$$

Transformări 2D ortogonale şi unitare

- aceste matrice ale transformării nu sunt alese aleator, ci similar unui sistem de coordonate, acestea trebuie să aibă o serie de proprietăţi...

- în cazul general această dezvoltare poate fi scrisă ca:

$$U(m,n) = \sum_{k=0}^{N-1} \sum_{l=0}^{N-1} a^*_{k,l}(m,n) \cdot V(k,l)$$

unde *U* reprezintă imaginea de dimensiune *NxN* (pentru exemplificare considerăm cazul particular), $0 \le m,n \le N-1$, $\{a_{k,l}(m,n)\}$ definesc transformarea imaginii fiind un set de funcţii discrete de bază, $0 \le k,l \le N-1$ iar *V(k,l)* sunt *coeficienţii dezvoltării* în serie.
(* reprezintă complex-conjugatul)

- transformarea este caracterizată de N^4 coeficienţi, $a_{k,l}(m,n)$ cu $k,l,m,n=0,\ldots,N-1$, ce reprezintă nucleul transformării.

Transformări 2D ortogonale şi unitare

[A.K. Jain]

- dacă funcţiile de bază, $\{a_{k,l}(m,n)\}$, îndeplinesc condiţiile de:

a. ortonormalitate:

$$\sum_{m=0}^{N-1} \sum_{n=0}^{N-1} a_{k,l}(m,n) \cdot a^*_{k',l'}(m,n) = \delta(k-k', l-l'), \ \forall k,l,k',l'$$

→ asigură faptul că orice dezvoltare trunchiată minimizează eroarea pătratică de aproximare:

$$U_{P,Q}(m,n) = \sum_{k=0}^{P-1} \sum_{l=0}^{Q-1} a^*_{k,l}(m,n) \cdot V(k,l), \ P,Q < N$$

$$\sigma_e^2 = \sum_{m=0}^{N-1} \sum_{n=0}^{N-1} [U(m,n) - U_{P,Q}(m,n)]^2 \to \min$$

- dacă P=Q=N atunci eroarea este 0.

Transformări 2D ortogonale şi unitare

[A.K. Jain]

- dacă funcţiile de bază, $\{a_{k,l}(m,n)\}$, îndeplinesc condiţiile de: (continuare)

b. completitudine:

$$\sum_{k=0}^{N-1} \sum_{l=0}^{N-1} a_{k,l}(m,n) \cdot a^*_{k,l}(m',n') = \delta(m-m', n-n')$$

→ asigură faptul că baza de funcţii este completă.

- atunci dezvoltarea inversă se poate scrie ca:

$$V(k,l) = \sum_{m=0}^{N-1} \sum_{n=0}^{N-1} a_{k,l}(m,n) \cdot U(m,n)$$

unde $V=\{V(k,l)/0 \le k,l \le N-1\}$ reprezintă imaginea transformată, *V(k,l)* fiind coeficienţii transformării.

Transformări unitare separabile

[A.K. Jain]

$$V(k,l) = \sum_{m=0}^{N-1} \sum_{n=0}^{N-1} a_{k,l}(m,n) \cdot U(m,n)$$

- se poate observa că pentru calculul coeficienţilor transformării sunt efectuate N^4 înmulţiri → ~$O(N^4)$ ↗

→ mai avantajos este să considerăm transformarea separabilă:

$$a_{k,l}(m,n) = a_k(m) \cdot b_l(n) = a(k,m) \cdot b(l,n)$$

unde $\{a_k(m)/k=0,\ldots,N-1\}$ şi $\{b_l(n)/l=0,\ldots,N-1\}$ reprezintă seturi de vectori (de bază) ai transformării.

- impunerea condiţiilor de ortonormalitate şi completitudine conduce la necesitatea ca matricele $A=\{a(k,m)\}$ şi $B=\{b(l,n)\}$ să fie unitare:

$$A \cdot A^{*T} = A^T \cdot A^* = I_N, \ B \cdot B^{*T} = B^T \cdot B^* = I_N$$

unde ^{T} este transpusa, iar I_N matricea unitate.

Transformări unitare separabile

[A.K. Jain]

- folosind această formă, tranformarea directă şi inversă se poate exprima ca produs matriceal astfel:

$$V = A \cdot U \cdot B^T$$

$$U = A^{*T} \cdot V \cdot B^*$$

unde *U* este imaginea iniţială iar *V* este imaginea transformată.

- în acest fel, complexitatea de calcul este redusă cu un ordin de măsură la ~$O(N^3)$.

- în practică, pe lângă condiţia de separabilitate, matricele transformărilor se aleg în aşa fel încât *A=B*, ceea ce conduce la o transformare simetrică:

$$V = A \cdot U \cdot A^T$$

$$U = A^{*T} \cdot V \cdot A^*$$

[A.K. Jain]

Transformări unitare separabile

- şi mai departe: $V^T = A \cdot (A \cdot U)^T$

→ transformarea se poate *realiza cu transformări unidimensionale*, succesiv, mai întâi pe fiecare coloană a lui U şi apoi rezultatul pe fiecare linie (sau viceversa):

$$V(k,l) = \sum_{m=0}^{N-1} a(k,m) \cdot \left[\sum_{n=0}^{N-1} U(m,n) \cdot a(l,n) \right]$$

Imaginile de bază ale transformării

$$U(m,n) = \sum_{k=0}^{N-1} \sum_{l=0}^{N-1} a^*_{k,l}(m,n) \cdot V(k,l)$$

- matriceal transformarea se poate scrie:

$$U = \sum_{k=0}^{N-1} \sum_{l=0}^{N-1} A^*_{k,l} \cdot V(k,l)$$

unde *U* reprezintă imaginea de dimensiune *NxN* iar $\{A_{k,l}\}$ **reprezintă baza de imagini a transformării** (vezi exemplul de pag 6), cu *k,l=0,...,N-1*.

[A.K. Jain]

Imaginile de bază ale transformării

$$U = \sum_{k=0}^{N-1} \sum_{l=0}^{N-1} A^*_{k,l} \cdot V(k,l)$$

- cu alte cuvinte, transformarea imaginii înseamnă proiectarea acesteia (dată de coeficienţii *V*) pe o *bază de imagini*.

- trecerea de la forma: $V^T = A \cdot (A \cdot U)^T$ la baza de imagini se face în felul următor:

$$A^*_{k,l} = a^*_k \cdot a^{*T}_l$$

unde a^*_k reprezintă coloana *k* a matricei A^{*T}.

- exemplu:

$$U = \begin{bmatrix} 1 & 2 \\ 3 & 4 \end{bmatrix} \qquad A = \frac{1}{\sqrt{2}} \begin{bmatrix} 1 & 1 \\ 1 & -1 \end{bmatrix} \qquad A \cdot A^{*T} = \begin{bmatrix} 1 & 0 \\ 0 & 1 \end{bmatrix}$$

imaginea — matricea transformării — unitară ?

[A.K. Jain]

Imaginile de bază ale transformării

- exemplu (continuare): $U = \begin{bmatrix} 1 & 2 \\ 3 & 4 \end{bmatrix}, \; A = \frac{1}{\sqrt{2}} \begin{bmatrix} 1 & 1 \\ 1 & -1 \end{bmatrix}$

- care este imaginea transformată ?

$$V = A \cdot U \cdot A^T = \frac{1}{\sqrt{2}} \begin{bmatrix} 1 & 1 \\ 1 & -1 \end{bmatrix} \cdot \begin{bmatrix} 1 & 2 \\ 3 & 4 \end{bmatrix} \cdot \frac{1}{\sqrt{2}} \begin{bmatrix} 1 & 1 \\ 1 & -1 \end{bmatrix} = \begin{bmatrix} 5 & -1 \\ -2 & 0 \end{bmatrix}$$

- care este baza de imagini a transformării ($A_{k,l}$,*k,l=0,1*) ?

$$A^*_{0,0} = a^*_0 \cdot a^{*T}_0 = \frac{1}{\sqrt{2}} \begin{bmatrix} 1 \\ 1 \end{bmatrix} \cdot \frac{1}{\sqrt{2}} \begin{bmatrix} 1 & 1 \end{bmatrix} = \frac{1}{2} \begin{bmatrix} 1 & 1 \\ 1 & 1 \end{bmatrix}$$

$$A^*_{0,1} = a^*_0 \cdot a^{*T}_1 = \frac{1}{\sqrt{2}} \begin{bmatrix} 1 \\ 1 \end{bmatrix} \cdot \frac{1}{\sqrt{2}} \begin{bmatrix} 1 & -1 \end{bmatrix} = \frac{1}{2} \begin{bmatrix} 1 & -1 \\ 1 & -1 \end{bmatrix}$$

[A.K. Jain]

Imaginile de bază ale transformării

- exemplu (continuare): $U = \begin{bmatrix} 1 & 2 \\ 3 & 4 \end{bmatrix}, \; A = \frac{1}{\sqrt{2}} \begin{bmatrix} 1 & 1 \\ 1 & -1 \end{bmatrix}, \; V = \begin{bmatrix} 5 & -1 \\ -2 & 0 \end{bmatrix}$

- care este baza de imagini a transformării ($A_{k,l}$,*k,l=0,1*) ?

$$A^*_{1,0} = a^*_1 \cdot a^{*T}_0 = \frac{1}{\sqrt{2}} \begin{bmatrix} 1 \\ -1 \end{bmatrix} \cdot \frac{1}{\sqrt{2}} \begin{bmatrix} 1 & 1 \end{bmatrix} = \frac{1}{2} \begin{bmatrix} 1 & 1 \\ -1 & -1 \end{bmatrix}$$

$$A^*_{1,1} = a^*_1 \cdot a^{*T}_1 = \frac{1}{\sqrt{2}} \begin{bmatrix} 1 \\ -1 \end{bmatrix} \cdot \frac{1}{\sqrt{2}} \begin{bmatrix} 1 & -1 \end{bmatrix} = \frac{1}{2} \begin{bmatrix} 1 & -1 \\ -1 & 1 \end{bmatrix}$$

- verificăm:

$$U = \sum_{k=0}^{1} \sum_{l=0}^{1} A^*_{k,l} \cdot V(k,l) = \frac{5}{2} \begin{bmatrix} 1 & 1 \\ 1 & 1 \end{bmatrix} - \frac{1}{2} \begin{bmatrix} 1 & -1 \\ 1 & -1 \end{bmatrix} - \frac{2}{2} \begin{bmatrix} 1 & 1 \\ -1 & -1 \end{bmatrix} = ?$$

[A.K. Jain]

Proprietăţile transformărilor unitare 1D

- pentru exemplificare vom considera cazul unidimensional, fie semnalul de intrare *u* (vector de dimensiune *N*), şi transformata sa *v* obţinută prin matricea unitară *A* (dimensiune *NxN*):

$$v = A \cdot u$$

a. conservarea energiei:

$$\left.\begin{aligned} E_v &= \| v \|^2 = \sum_{k=0}^{N-1} | v(k) |^2 = v^{*T} \cdot v \\ E_u &= \| u \|^2 = \sum_{k=0}^{N-1} | u(k) |^2 = u^{*T} \cdot u \end{aligned}\right\} E_v = E_u$$

$$E_v = v^{*T} \cdot v = (A \cdot u)^{*T} \cdot A \cdot u = u^{*T} \cdot A^{*T} \cdot A \cdot u = u^{*T} \cdot I \cdot u = E_u$$

- energia înseamnă de fapt lungimea Euclidiană în spaţiul N dimensional, conservare energie = conservare lungime,
→ transformarea este o rotaţie a lui *u* în spaţiul semnalului,
→ baza lui u este rotită iar v reprezintă proiecţia lui u pe noua bază.

[A.K. Jain]

Proprietăţile transformărilor unitare 1D

b. compactarea energiei:

- media semnalului *v* este proporţională cu cea a lui u:

$$\mu_v = \overline{v} = \overline{A \cdot u} = A \cdot \mu_u$$

- energia medie a semnalului se conservă:

$$\overline{E_v} = \overline{v^{*T} \cdot v} = \overline{v^{*T}} \cdot \overline{v} = \overline{(A \cdot u)^{*T}} \cdot \overline{(A \cdot u)}$$

$$\overline{E_v} = \overline{u^{*T} \cdot A^{*T}} \cdot \overline{A \cdot u} = \overline{u^{*T}} \cdot I \cdot \overline{u} = \overline{E_u}$$

- matricea de covariaţie:

varianţe — corelaţie

$$R_v = \overline{(v - \mu_v) \cdot (v - \mu_v)^{*T}} = \begin{bmatrix} \overline{(v_0 - \mu_v)^2} & \dots & \overline{(v_0 - \mu_v) \cdot (v_{N-1} - \mu_v)} \\ \dots & \dots & \dots \\ \overline{(v_{N-1} - \mu_v) \cdot (v_0 - \mu_v)} & \dots & \overline{(v_{N-1} - \mu_v)^2} \end{bmatrix}$$

Proprietăţile transformărilor unitare 1D

[A.K. Jain]

b. compactarea energiei (continuare):

$$R_v = \overline{(v-\mu_v)\cdot(v-\mu_v)^{*T}}$$

$$R_v = \overline{(A\cdot u - A\cdot\mu_u)\cdot(A\cdot u - A\cdot\mu_u)^{*T}}$$

$$R_v = \overline{A\cdot(u-\mu_u)\cdot(u-\mu_u)^{*T}\cdot A^{*T}}$$

$$R_v = A\cdot R_u\cdot A^{*T}$$

→ corelaţia componentelor se modifică.

- suma varianţelor se conservă:

$$\sum_{k=0}^{N-1}\sigma_v^2(k) = Tr[A\cdot R_u\cdot A^{*T}] = Tr[R_u] = \sum_{l=0}^{N-1}\sigma_u^2(l)$$

unde Tr=trace iar *Tr*[*ABC*]=*Tr*[*CAB*]=*Tr*[*BCA*] dacă matricele sunt pătratice.

Proprietăţile transformărilor unitare 1D

b. compactarea energiei (continuare):

- majoritatea transformărilor unitare au tendinţa de a aglomera o mare parte a energiei medii a semnalului iniţial în doar câţiva coeficienţi ai transformării,
→ energia se conservă, deci o mare parte a coeficienţilor sunt de energie mică,
→ energia medie a coeficienţilor tinde să fie distribuită neuniform.

c. decorelare:

-dacă elementele vectorului iniţial, *u*, sunt puternic corelate, în urma unei transformări unitare elementele vectorului rezultat tind să fie decorelate:
→ semnalul decorelat ~ matricea de covariaţie diagonală!
→ decorelare ~ elementele de pe diagonalele secundare <<.

d. entropia unui vector cu componente aleatoare se conservă.

8.3. Transformata Fourier, Cosinus şi Sinus

Numere complexe (review)

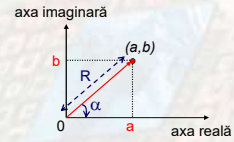

- reprezentarea numerelor complexe:

$$(a,b) \leftrightarrow a + j\cdot b$$

$$(a,b) \leftrightarrow R\cdot\cos\alpha + j\cdot R\cdot\sin\alpha$$

- amplitudine şi fază:

$$a + j\cdot b = R\cdot e^{j\cdot\alpha} \begin{cases} R = \sqrt{a^2+b^2} \\ \alpha = \operatorname{atan}\left(\dfrac{b}{a}\right) \end{cases}$$

- notaţii:

$$e^{j\cdot\alpha} = \cos(\alpha) + j\cdot\sin(\alpha), \quad e^{-j\cdot\alpha} = \cos(\alpha) - j\cdot\sin(\alpha)$$

$$\cos(\alpha) = \frac{1}{2}\cdot\left(e^{j\cdot\alpha} + e^{-j\cdot\alpha}\right), \quad \sin(\alpha) = \frac{1}{2\cdot j}\cdot\left(e^{j\cdot\alpha} - e^{-j\cdot\alpha}\right)$$

Transformata Fourier 1D continuă (review)

- descompunerea unui semnal periodic *f(x)* (dacă ne-periodic, considerăm T→∞) în armonice se realiza pe baza transformatei Fourier astfel:

$$\Im[f(x)] = F(\nu) = \int_{-\infty}^{+\infty} f(x)\cdot e^{-2\pi j\nu x}dx$$

unde ν este frecvenţa reală.

- şi transformata inversă:

$$\Im^{-1}[F(\nu)] = f(x) = \int_{-\infty}^{+\infty} F(\nu)\cdot e^{2\pi j x\nu}d\nu$$

unde *x* reprezintă coordonatele spaţiale.

- sau altfel scris:

$$F(\nu) = |F(\nu)|\cdot e^{j\phi(\nu)} \begin{cases} |F(\nu)| = \sqrt{\mathrm{Re}^2(\nu) + \mathrm{Im}^2(\nu)} \\ \phi(\nu) = \operatorname{atan}\left(\dfrac{\mathrm{Im}(\nu)}{\mathrm{Re}(\nu)}\right) \end{cases}$$

unde *Re* şi *Im* sunt părţile reale şi imaginare ale lui *F*.

Transformata Fourier 1D continuă (review)

- câteva proprietăţi de bază, notăm: $\mathrm{f(x)} \overset{\Im}{\leftrightarrow} F(\nu)$, $\mathrm{g(x)} \overset{\Im}{\leftrightarrow} G(\nu)$

$$\Im[\lambda\cdot\mathrm{f(x)} + \mu\cdot\mathrm{g(x)}] = \lambda\cdot\mathrm{F}(\nu) + \mu\cdot\mathrm{G}(\nu)$$

$$\Im[\mathrm{f(a\cdot x)}] = \frac{1}{|a|}F\left(\frac{\nu}{a}\right)$$

$$\Im[\mathrm{f(x-x_0)}] = e^{-2\pi j\nu x_0}F(\nu), \quad \Im^{-1}[F(\nu-\nu_0)] = e^{2\pi j\nu_0 x}f(x)$$

$$\Im[\frac{\mathrm{d}^n f}{\mathrm{dx}^n}] = (2\pi j\nu)^n\cdot F(\nu)$$

$$1 \overset{\Im}{\rightarrow} \delta(\nu), \quad \delta(x) \overset{\Im}{\rightarrow} 1$$

$$u(x) = \begin{cases} 1 & |x| \le 0.5 \\ 0 & rest \end{cases} \overset{\Im}{\rightarrow} \frac{\sin(\pi\nu)}{\pi\nu} = \sin c(\nu) \quad \ldots$$

Transformata Fourier 1D discretă (review)

- pornind de la semnalul continuu *f(x)*, semnalul discret se obţine prin eşantionare astfel:

$$u(m) = f(x_0 + m \cdot \Delta x)$$

unde x_0 reprezintă coordonata de la care începe eşantionarea (uzual x_0=0), Δx este pasul de eşantionare iar *m=0,...,N-1* reprezintă coordonata discretă.

- transformata Fourier discretă, *v(k)*, devine:

$$v(k) = \frac{1}{N}\sum_{m=0}^{N-1} u(m) \cdot e^{-\frac{2\pi jmk}{N}}$$

unde *k=0,...,N-1* reprezintă frecvenţa discretă.

- şi transformata inversă:

$$u(m) = \sum_{k=0}^{N-1} v(k) \cdot e^{\frac{2\pi jmk}{N}}$$

unde *m=0,...,N-1* reprezintă coordonata discretă.

Transformata Fourier 1D discretă unitară

- dacă facem legătura cu transformările integrale, transformata Fourier discretă unitară se poate scrie astfel:

$$\left.\begin{aligned} v(k) &= \frac{1}{\sqrt{N}}\sum_{m=0}^{N-1} u(m) \cdot W_N^{km} \\ u(m) &= \frac{1}{\sqrt{N}}\sum_{k=0}^{N-1} v(k) \cdot W_N^{-km} \end{aligned}\right\} \text{ unde } W_N = e^{-\frac{2\pi j}{N}}$$

- unde matricea transformării este dată de funcţiile discrete:

$$M_{\Im} = \left\{\frac{1}{\sqrt{N}} W_N^{km}\right\}, 0 \le k, m \le N-1$$

- iar transformarea se scrie matriceal astfel:

$$v = M_{\Im} \cdot u$$

Transformata Fourier 2D discretă unitară

- extinzând la funcţii discrete de două variabile putem scrie:

$$v(k,l) = \frac{1}{N}\sum_{m=0}^{N-1}\sum_{n=0}^{N-1} u(m,n) \cdot W_N^{km} \cdot W_N^{\ln}$$

unde *u(m,n)*, cu *m,n=0,...,N-1* reprezintă imaginea iar *v(k,l)*, *k,l=0,...,N-1* reprezintă coeficienţii descompunerii (transformata Fourier).

$$u(m,n) = \frac{1}{N}\sum_{k=0}^{N-1}\sum_{l=0}^{N-1} v(k,l) \cdot W_N^{-km} \cdot W_N^{-\ln}$$

- se poate observa că transformata Fourier 2D este separabilă !

- matriceal aceasta devine:

$V = M_{\Im} \cdot U \cdot M_{\Im}$ unde $M_{\Im}$ este matricea transformării definită anterior.

$$U = M_{\Im}^* \cdot V \cdot M_{\Im}^*$$

Transformata Fourier 2D discretă unitară

- exemple:

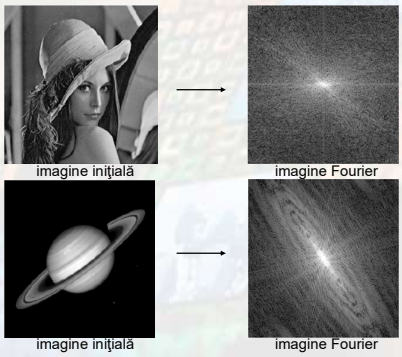

Transformata Fourier 2D discretă unitară

[A.K. Jain]

simetrică şi unitară

- dacă imaginea *U* (*NxN*) şi imaginea transformată *V (NxN)* sunt convertite în vectorii *u* şi respectiv *v* (parcurgere linie cu linie) atunci:

$v = \Im \cdot u$ şi $u = \Im^* \cdot v$ unde $\Im = M_{\Im} \otimes M_{\Im}$ (produs Kronecker) reprezintă matricea transformatei Fourier 2D.

$$A \otimes B = \begin{bmatrix} a_{0,0} \cdot B & \dots & a_{0,N-1} \cdot B \\ \dots & \dots & \dots \\ a_{N-1,0} \cdot B & \dots & a_{N-1,N-1} \cdot B \end{bmatrix}$$

în acest caz *A* şi *B* sunt matrice *NxN*.

- $\Im$ este de dimensiune N^2xN^2 ($M_{\Im}$ este *NxN*) şi este o matrice simetrică unitară:

$$\Im = \Im^T \text{ şi } \Im^* = \Im^{-1}$$

Transformata Fourier 2D discretă unitară

[M. Mignotte]

extensia periodică

- extensia spectrului DFT în afara domeniului iniţial se face prin perioditizare:

$$u(m+N, n+N) = u(m,n), \ \forall m,n = 0,...,N-1$$

$$v(k+N, l+N) = v(k,l), \quad \forall k,l = 0,...,N-1$$

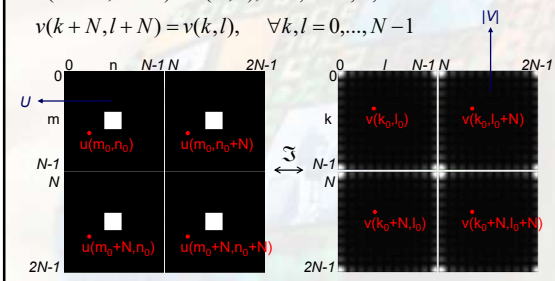

Transformata Fourier 2D discretă unitară

[A.K. Jain]

simetrie conjugată

- dacă matricea *U* (*NxN*) are valori reale (ex. imagine) atunci V (transformata Fourier) este complex conjugată faţă de mijloc:

$$v\left(\frac{N}{2}\pm k,\frac{N}{2}\pm l\right)=v^*\left(\frac{N}{2}\mu k,\frac{N}{2}\mu l\right),\quad 0\le k,l\le\frac{N}{2}-1$$

- cu alte cuvinte există o serie de coeficienţi *v(k,l)* ce determină pe toţi ceilalţi prin complex conjugare (vezi zonă haşurată) →

$$v\left(\frac{N}{2}+3,0\right)=v^*\left(\frac{N}{2}-3,\frac{N}{2}+\frac{N}{2}\right)$$

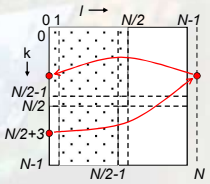

Transformata Fourier 2D discretă unitară

simetrie conjugată (continuare)

- dacă matricea *U* (*NxN*) are valori reale (ex. imagine) atunci V (transformata Fourier) este complex conjugată faţă de mijloc:

$$v\left(\frac{N}{2}\pm k,\frac{N}{2}\pm l\right)=v^*\left(\frac{N}{2}\mu k,\frac{N}{2}\mu l\right),\quad 0\le k,l\le\frac{N}{2}-1$$

- alt exemplu:

$$v\left(\frac{N}{2}+3,1\right)=v^*\left(\frac{N}{2}-3,\frac{N}{2}+\frac{N}{2}-1\right)$$

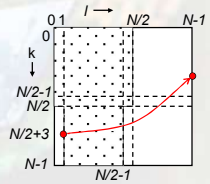

Transformata Fourier 2D discretă unitară

vizualizare spectru Fourier

- matricea *V* a coeficienţilor Fourier este de regulă o matrice complexă, astfel:

$$v(k,l)=|v(k,l)|\cdot e^{j\phi(k,l)}$$

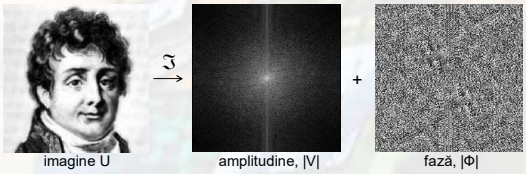

- în practică se foloseşte doar imaginea de amplitudine, din acest motiv în toate imaginile anterioare am ilustrat doar |*V*|.

Transformata Fourier 2D discretă unitară

vizualizare spectru Fourier (continuare)

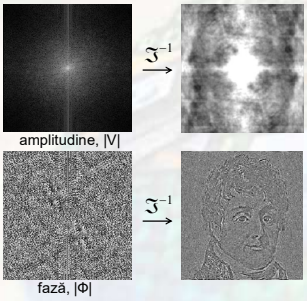

→ coeficientul de amplitudine indică "cât de mult" dintr-o componentă de o anumită frecvenţă este prezent în imagine,

→ coeficientul de fază indică "unde" se află acea componentă în imagine.

Transformata Fourier 2D discretă unitară

vizualizare spectru Fourier (continuare)

- pentru a păstra convenţia generală de reprezentare a spectrelor de frecvenţă, componenta continuă DC (*v(0,0)*) se reprezintă în mijlocul imaginii → oglindire spectru faţă de centru:

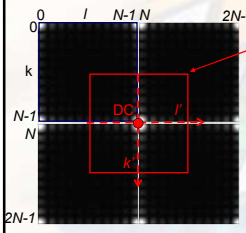

$$v\left(k-\frac{N}{2},l-\frac{N}{2}\right)\xrightarrow{\mathfrak{F}^{-1}}u(m,n)\cdot e^{\frac{2\pi j\left(\frac{N}{2}m+\frac{N}{2}n\right)}{N}}$$

$$u(m,n)\cdot e^{\frac{2\pi j\left(\frac{N}{2}m+\frac{N}{2}n\right)}{N}}=u(m,n)\cdot(-1)^{(m+n)}$$

→ oglindirea faţă de centru ~ alternarea valorilor imaginii cu + şi respectiv -.

Transformata Fourier 2D discretă unitară

vizualizare spectru Fourier (continuare)

- componenta continuă DC (*v(0,0)*) în centru:

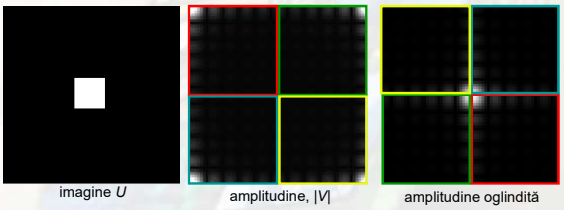

Transformata Fourier 2D discretă unitară

vizualizare spectru Fourier (continuare)

- de regulă pentru frecvenţele înalte coeficienţii Fourier sunt mult mai mici decât pentru frecvenţele joase, astfel că în practică:

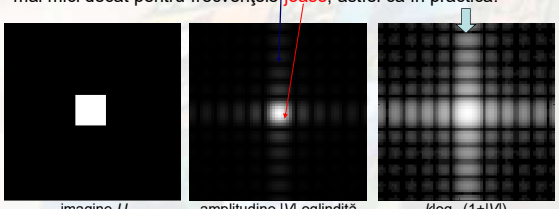

imagine U — amplitudine $|V|$ oglindită — $k\log_{10}(1+|V|)$

constantă de normalizare [0;255]

Transformata Fourier 2D discretă unitară

baza de imagini a transformatei

- din alt punct de vedere, transformarea imaginii înseamnă proiecţia acesteia pe o bază de imagini (ce definesc transformarea, vezi începutul cursului)

$$V = M_{\Im} \cdot U \cdot M_{\Im}$$

$$M_{\Im} = \left\{ \frac{1}{\sqrt{N}} W_N^{km} \right\}, 0 \le k, m \le N-1$$

$$W_N = e^{-\frac{2\pi j}{N}}$$

$$U = M_{\Im}^* \cdot V \cdot M_{\Im}^*$$

$$U = \sum_{k=0}^{N-1} \sum_{l=0}^{N-1} A_{k,l}^* \cdot V(k,l)$$

$$A_{k,l}^* = \phi_k^* \cdot \phi_l^{*T}$$

unde ϕ_k^* reprezintă coloana k a matricei $M_{\Im}^{*T}$.

$$\Rightarrow A_{k,l}^* = \frac{1}{N} \left\{ W_N^{-(k \cdot m + l \cdot n)} \right\}$$

unde $m,n=0,...,N-1$.

Transformata Fourier 2D discretă unitară

baza de imagini a transformatei (continuare) $A_{k,l}^*$

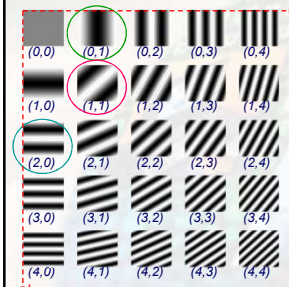

componenta reală (cos, N=64)

$$U = \sum_{k=0}^{N-1} \sum_{l=0}^{N-1} A_{k,l}^* \cdot V(k,l)$$

$$\Rightarrow A_{k,l}^* = \frac{1}{N} \left\{ e^{\frac{2\pi j}{N}(k \cdot m + l \cdot n)} \right\}$$

- imaginea se poate scrie ca o sumă de proiecţii pe aceste imagini =frecvenţe 2D

- frecvenţă orizontală 1/N
- frecvenţă orizontală şi verticală 1/N
- frecvenţă verticală 2/N

* sunt frecvenţe reduse.

Transformata Fourier 2D discretă unitară

baza de imagini a transformatei (continuare) $A_{k,l}^*$

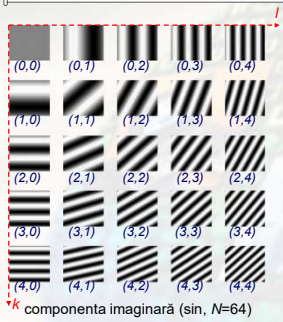

componenta imaginară (sin, N=64)

$$U = \sum_{k=0}^{N-1} \sum_{l=0}^{N-1} A_{k,l}^* \cdot V(k,l)$$

$$\Rightarrow A_{k,l}^* = \frac{1}{N} \left\{ e^{\frac{2\pi j}{N}(k \cdot m + l \cdot n)} \right\}$$

- imaginea se poate scrie ca o sumă de proiecţii pe aceste imagini = frecvenţe 2D

Transformata Fourier 2D discretă unitară

teorema convoluţiei

- filtrarea liniară a imaginilor se bazează pe convoluţia dintre imaginea de prelucrat şi nucleul de filtrare (vezi Cursul 5),
- *teorema convoluţiei* spune că această operaţie este echivalentă cu un produs între spectrul Fourier al imaginii şi spectrul Fourier al nucleului de filtrare:

$$u_2(m,n) = \sum_{m'=0}^{M-1} \sum_{n'=0}^{M-1} w(m',n') \cdot u_1(m-m', n-n')$$

unde U_1 reprezintă imaginea iniţială (NxN), U_2 este imaginea filtrată, $m,n=0,...,N-1$ iar $w()$ reprezintă nucleul de filtrare de dimensiune MxM ($M<N$).

$$\Rightarrow v_2(k,l) = w_{\Im}(k,l) \cdot v_1(k,l)$$

unde V_2 reprezintă transformata Fourier a lui U_2 (NxN), V_1 este transformata Fourier a lui U_1 iar $w_{\Im}()$ reprezintă transformata Fourier a nucleului de filtrare.

Transformata Fourier 2D discretă unitară

teorema convoluţiei (continuare)

- câteva aspecte practice: pentru ca teorema să fie adevărată imaginea şi nucleul de filtrare trebuie să fie bordate cu 0 până la o dimensiune cel puţin egală cu suma dimensiunilor lor:

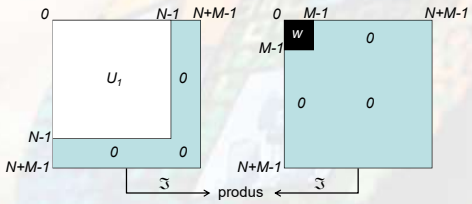

operaţiile de filtrare liniară pot fi acum implementate frecvenţial !

Transformata Fourier 2D discretă unitară

compactarea energiei

- fiind vorba de o transformare unitară aceasta are proprietatea de compactare a energiei în cât mai puţini coeficienţi ai transformării (vezi pagina 17),

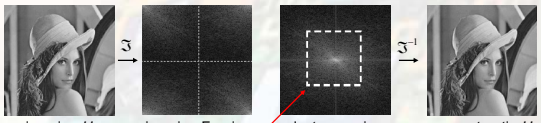

imagine *U* (256x256) | imagine Fourier |*V*| (256x256) | selectare regiune 128x128 din *V* (spectru oglindit) | reconstrucţie *U* (256x256)

- zona selectată din spectru contribuie la doar 68.7% din energia totală a imaginii → *compactare redusă* !

Transformata Fourier 2D discretă unitară

$$\cos(\alpha)=\frac{1}{2}\cdot\left(e^{j\cdot\alpha}+e^{-j\cdot\alpha}\right)$$

$$e^{2\pi j\cdot v_0 x}\cdot f(x)\xrightarrow{\Im}F(v-v_0)$$

exemple: orientare şi frecvenţă

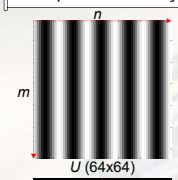

U (64x64)

$$u(m,n)=\frac{1}{2}+\frac{1}{2}\cdot\cos\left(\frac{2\pi}{64}\cdot 5\cdot n\right)\in[0;1]$$

$$u(m,n)=\frac{1}{2}+\frac{1}{4}\cdot\left(e^{\frac{2\pi j}{64}\cdot 5\cdot n}+e^{\frac{-2\pi j}{64}\cdot 5\cdot n}\right)$$

DC (comp.continuă)

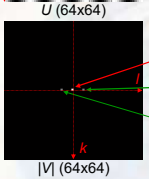

|*V*| (64x64)

$$v(k,l)=\frac{1}{2}\cdot\delta(k,l)+$$

$$\frac{1}{4}\cdot\delta(k,l-5)+$$

$$\frac{1}{4}\cdot\delta(k,l+5)$$

câte un coeficient pe frecvenţa discretă din imagine (*l*=+/-5)
Atenţie: unitar ~ /64

Transformata Fourier 2D discretă unitară

$$\cos(\alpha)=\frac{1}{2}\cdot\left(e^{j\cdot\alpha}+e^{-j\cdot\alpha}\right)$$

$$e^{2\pi j\cdot v_0 x}\cdot f(x)\xrightarrow{\Im}F(v-v_0)$$

exemple: orientare şi frecvenţă (continuare)

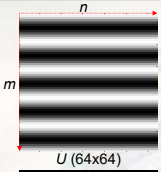

U (64x64)

$$u(m,n)=\frac{1}{2}+\frac{1}{2}\cdot\cos\left(\frac{2\pi}{64}\cdot 5\cdot m\right)\in[0;1]$$

$$u(m,n)=\frac{1}{2}+\frac{1}{4}\cdot\left(e^{\frac{2\pi j}{64}\cdot 5\cdot m}+e^{\frac{-2\pi j}{64}\cdot 5\cdot m}\right)$$

DC (comp.continuă)

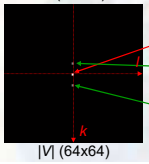

|*V*| (64x64)

$$v(k,l)=\frac{1}{2}\cdot\delta(k,l)+$$

$$\frac{1}{4}\cdot\delta(k-5,l)+$$

$$\frac{1}{4}\cdot\delta(k+5,l)$$

câte un coeficient pe frecvenţa discretă din imagine (*k*=+/-5)
Atenţie: unitar ~ /64

Transformata Fourier 2D discretă unitară

$$\cos(\alpha)=\frac{1}{2}\cdot\left(e^{j\cdot\alpha}+e^{-j\cdot\alpha}\right)$$

$$e^{2\pi j\cdot v_0 x}\cdot f(x)\xrightarrow{\Im}F(v-v_0)$$

exemple: orientare şi frecvenţă (continuare)

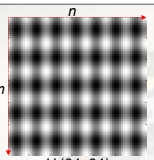

U (64x64)

$$u(m,n)=\frac{1}{2}+\frac{1}{4}\cdot\cos\left(\frac{2\pi}{64}\cdot 7\cdot n\right)\in[0;1]$$

DC (comp.continuă)

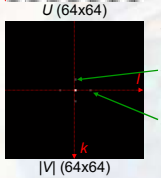

|*V*| (64x64)

$$v(k,l)=\frac{1}{2}\cdot\delta(k,l)+$$

$$\frac{1}{8}\cdot\delta(k-5,l)+\frac{1}{8}\cdot\delta(k+5,l)+$$

$$\frac{1}{8}\cdot\delta(k,l-7)+\frac{1}{8}\cdot\delta(k,l+7)$$

2 coeficienţi pe frecvenţele discrete din imagine (k=+/- 5, l=+/-7)
Atenţie: unitar ~ /64

Transformata Fourier 2D discretă unitară

exemple: superpoziţie

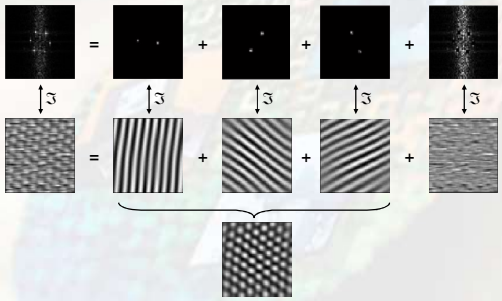

Transformata Fourier 2D discretă unitară

exemple: texturi naturale

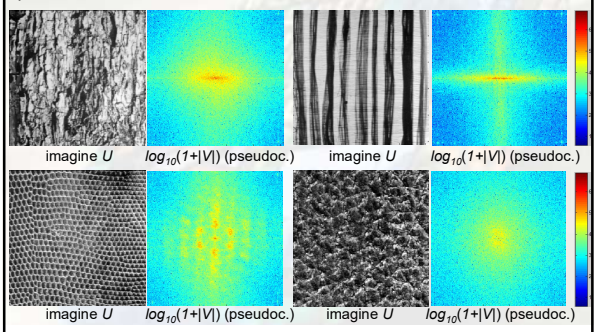

imagine *U* | $log_{10}(1+|V|)$ (pseudoc.) | imagine *U* | $log_{10}(1+|V|)$ (pseudoc.)

imagine *U* | $log_{10}(1+|V|)$ (pseudoc.) | imagine *U* | $log_{10}(1+|V|)$ (pseudoc.)

Transformata Fourier 2D discretă unitară

exemple: rotirea spectrului

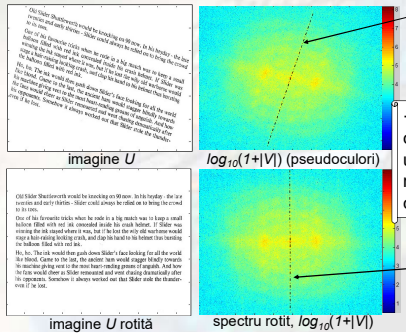

Transformata Fourier 2D discretă unitară

exemple: filtrare liniară frecvenţială

Obs.:se înmulţesc transformatele punctual (VxW_F)

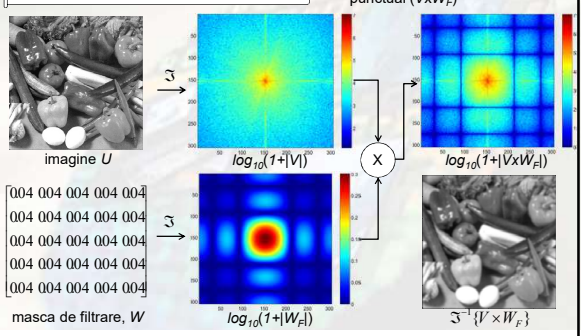

Transformata Fourier 2D discretă unitară

exemple: filtrare liniară frecvenţială

Obs.:se înmulţesc transformatele punctual (VxW_F)

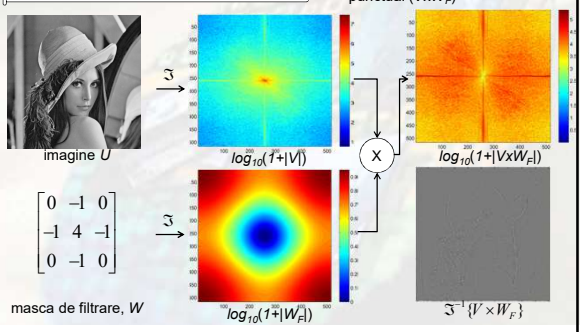

Transformata Fourier 2D discretă unitară

exemplu: frecvenţă parazită

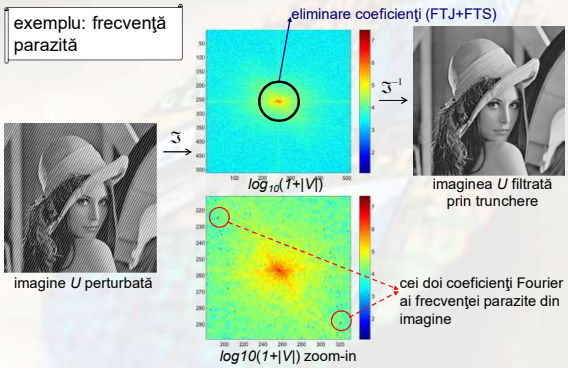

Transformata Sinus 2D discretă unitară

[A.K. Jain]

- transformata sinus discretă unitară permite descompunerea unui semnal pe o bază de sinusoide, astfel (1D):

$$v(k)=\sqrt{\frac{2}{N+1}}\sum_{m=0}^{N-1}u(m)\cdot\sin\frac{\pi\cdot(k+1)\cdot(m+1)}{N+1}$$

unde *u(m)* este semnalul de intrare iar *v(k)* este semnalul transformat, *k,m=0,...,N-1.*

- şi transformata inversă:

$$u(m)=\sqrt{\frac{2}{N+1}}\sum_{k=0}^{N-1}v(k)\cdot\sin\frac{\pi\cdot(k+1)\cdot(m+1)}{N+1}$$

- matricea transformării este:

$$\Psi=\{\psi(k,m)\}=\left\{\sqrt{\frac{2}{N+1}}\sin\frac{\pi\cdot(k+1)\cdot(m+1)}{N+1}\right\}$$ cu *k,m=0,...,N-1.*

Transformata Sinus 2D discretă unitară

[A.K. Jain]

- astfel, transformata sinus discretă unitară 2D a unei imagini *U* (*NxN*) se poate scrie pe baza transformatei unidimensionale ca produs matriceal:

$$V=A\cdot U\cdot A^T \quad\rightarrow V=\Psi\cdot U\cdot\Psi^T$$

$$U=A^{*T}\cdot V\cdot A^* \quad\rightarrow U=\Psi^{*T}\cdot V\cdot\Psi^*$$

reală, simetrică şi ortogonală

$$\Psi^*=\Psi=\Psi^T=\Psi^{-1} \qquad \begin{cases} V=\Psi\cdot U\cdot\Psi \\ U=\Psi\cdot V\cdot\Psi \end{cases}$$

nu reprezintă partea imaginară a transformatei Fourier !

Transformata Sinus 2D discretă unitară

baza de imagini

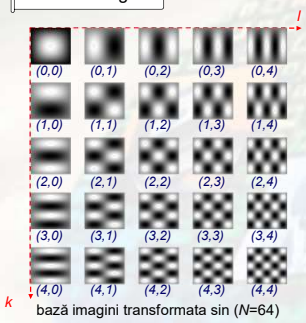

bază imagini transformata sin (*N*=64)

$$U = \sum_{k=0}^{N-1}\sum_{l=0}^{N-1} A^*_{k,l} \cdot V(k,l)$$

$$A^*_{k,l} = \psi^*_k \cdot \psi^{*T}_l$$

unde ψ^*_k reprezintă coloana *k* a matricei Ψ^{*T}.

$$\Psi^* = \Psi = \Psi^T = \Psi^{-1}$$

$$\Rightarrow A^*_{k,l} = \psi_k \cdot \psi^T_l$$

unde ψ_k reprezintă coloana *k* a matricei Ψ .

Transformata Sinus 2D discretă unitară

propune o compactare foarte bună până la excelentă a energiei.

- exemple:

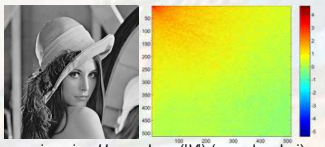

imagine *U* $\log_{10}(|V|)$ (pseudoculori)

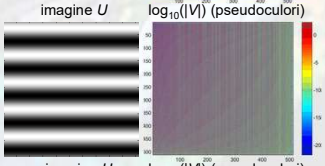

imagine *U* $\log_{10}(|V|)$ (pseudoculori)

Transformata Cosinus 2D discretă unitară

[A.K. Jain]

- transformata cosinus discretă unitară permite descompunerea unui semnal pe o bază de cosinusuri, astfel (1D):

$$v(k) = \alpha(k)\sum_{m=0}^{N-1} u(m)\cdot\cos\frac{\pi\cdot(2\cdot m+1)\cdot k}{2\cdot N}$$

unde *u(m)* este semnalul de intrare, *v(k)* este semnalul transformat, *k,m=0,...,N-1* iar α(k) este dat de:

$$\alpha(k) = \begin{cases} \sqrt{\frac{1}{N}} & k=0 \\ \sqrt{\frac{2}{N}} & altfel \end{cases}$$

- şi transformata inversă:

$$u(m) = \sum_{k=0}^{N-1} \alpha(k)\cdot v(k)\cdot\cos\frac{\pi\cdot(2\cdot m+1)\cdot k}{2\cdot N}$$

Transformata Cosinus 2D discretă unitară

[A.K. Jain]

- matricea transformării este:

$$C = \{c(k,m)\} = \left\{\alpha(k)\cos\frac{\pi\cdot(2\cdot m+1)\cdot k}{2\cdot N}\right\}$$

- astfel, transformata cosinus discretă unitară 2D a unei imagini *U* (*NxN*) se poate scrie pe baza transformatei unidimensionale ca produs matriceal:

$$V = A\cdot U\cdot A^T \quad \rightarrow V = C\cdot U\cdot C^T$$

$$U = A^{*T}\cdot V\cdot A^* \quad \rightarrow U = C^{*T}\cdot V\cdot C^*$$

reală şi ortogonală

$$C = C^*, C^{-1} = C^T \quad \begin{cases} V = C\cdot U\cdot C^T \\ U = C^T\cdot V\cdot C \end{cases}$$

Transformata Cosinus 2D discretă unitară

nu reprezintă partea reală a transformatei Fourier !

baza de imagini

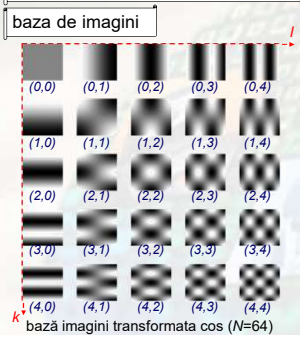

bază imagini transformata cos (*N*=64)

$$U = \sum_{k=0}^{N-1}\sum_{l=0}^{N-1} A^*_{k,l} \cdot V(k,l)$$

$$A^*_{k,l} = c^*_k \cdot c^{*T}_l$$

unde c^*_k reprezintă coloana *k* a matricei C^{*T}.

$$C = C^*, C^{-1} = C^T$$

$$\Rightarrow A^*_{k,l} = c_k \cdot c^T_l$$

unde c_k reprezintă coloana *k* a matricei C^T .

Transformata Cosinus 2D discretă unitară

extensia periodică

- (review) la transformata Fourier extensia se realizează prin perioditizare:

imaginea *U* $\log_{10}(1+|V|)$

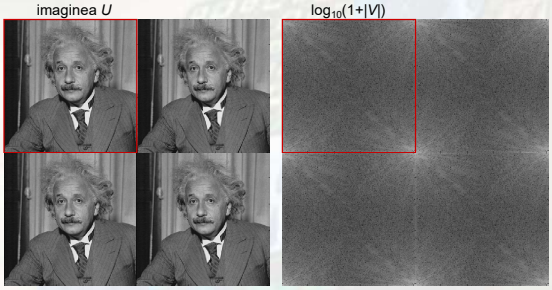

[D.J. Fleet, A.D. Jepson]

Transformata Cosinus 2D discretă unitară

extensia periodică (continuare)

- extensia spectrului transformatei cosinus discrete se face de această dată prin oglindire (reducere prezenţă linii orizontale şi verticale = bordură)

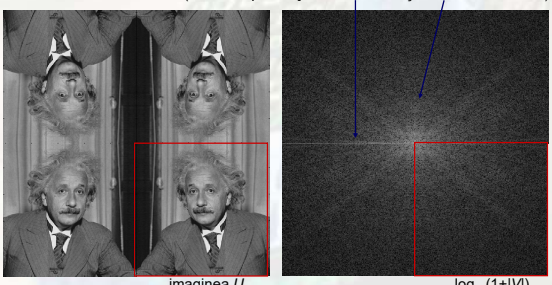

imaginea *U* — $\log_{10}(1+|V|)$

[D.J. Fleet, A.D. Jepson]

Valori şi vectori proprii (review)

[E. Garcia]

- fie *A* o matrice pătratică (*NxN*) şi *c* un scalar, transformarea matricei *A* într-o matrice singulară poartă numele de problema valorilor proprii:

$$\det(A - c \cdot I) = 0$$

unde *I* este matricea unitate iar soluţiile ecuaţiei, notate c_i, poartă numele de valori proprii.

- exemplu *N=2*:

$$A = \begin{bmatrix} 13 & 5 \\ 2 & 4 \end{bmatrix},\ c \cdot I_2 = \begin{bmatrix} c & 0 \\ 0 & c \end{bmatrix} \Rightarrow A - c \cdot I_2 = \begin{bmatrix} 13-c & 5 \\ 2 & 4-c \end{bmatrix}$$

$$\det(A - c \cdot I_2) = 0 \Rightarrow (13-c)\cdot(4-c) - 10 = 0 \text{ (ecuaţie caracteristică)}$$

$$\Rightarrow c^2 - 17 \cdot c + 42 = 0$$

soluţiile sunt: $c_1 = 3, c_2 = 14$

Transformata Cosinus 2D discretă unitară

propune o compactare excelentă a energiei pentru semnale cu corelaţie ridicată.

- exemple:

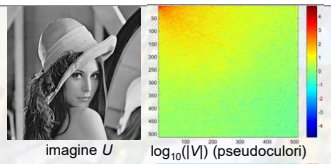

imagine *U* — $\log_{10}(|V|)$ (pseudoculori)

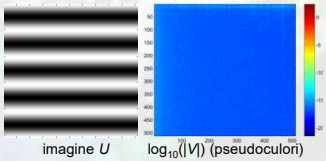

imagine *U* — $\log_{10}(|V|)$ (pseudoculori)

Valori şi vectori proprii (review)

[E. Garcia]

- exemplu (continuare): $A = \begin{bmatrix} 13 & 5 \\ 2 & 4 \end{bmatrix}, c \cdot I_2 = \begin{bmatrix} c & 0 \\ 0 & c \end{bmatrix}, c_1 = 3, c_2 = 14$

$$Tr(A) = 13 + 4 = 17$$

$$Tr(A) = c_1 + c_2$$

- raportându-ne la *Tr(A)* putem spune că:

$$\left.\begin{aligned} c_1 / Tr(A) &= 17.6\% \\ c_2 / Tr(A) &= 82.4\% \end{aligned}\right\}$$ valoarea proprie cea mai mare corespunde a 82.4% din *Tr(A)* (valoare proprie principală)

- având valorile proprii c_i (*i=0,...,N-1*) putem scrie:

$$(A - c_i \cdot I) \cdot X_i = 0$$

unde X_i sunt nişte vectori coloană de dimensiune *N* ce corespund fiecărei valori proprii c_i → vectori proprii.

- aceştia au proprietatea de a fi liniar independenţi → bază pentru o transformare ?

8.4. Transformări bazate pe vectori proprii

Transformata Karhunen-Loeve 1D

[A.K. Jain]

- pentru un vector real aleator *u* (dimensiune *N*) vectorii de bază ai transformatei K-L, Φ_k, sunt daţi de relaţia:

$$R_u \cdot \phi_k = \lambda_k \cdot \phi_k$$

unde R_u reprezintă matricea de covariaţie a lui *u*, λ_k şi Φ_k reprezintă valorile şi respectiv vectorii proprii ai lui R_u iar *k=0,...,N-1*.

→ se poate demonstra că Φ_k sunt ortonormaţi (R_u este simetrică).

- transformarea se scrie matriceal:

$$v = \Phi^T \cdot u$$

unde *v* reprezintă vectorul transformat iar Φ este matricea transformării ce are drept coloane vectorii Φ_k (vectorii proprii).

$$\Phi^T \cdot \Phi = I, \Phi^{-1} = \Phi^T$$

- şi transformarea inversă:

$$u = \Phi \cdot v$$

Transformata Karhunen-Loeve 1D

- relaţia iniţială se poate rescrie matriceal:

$$R_u \cdot \phi_k = \lambda_k \cdot \phi_k$$

$$\Rightarrow R_u \cdot \Phi = \Phi \cdot \Lambda = \Phi \cdot \begin{bmatrix} \lambda_0 & \dots & 0 \\ \dots & \dots & 0 \\ 0 & 0 & \lambda_{N-1} \end{bmatrix}$$

$$\Phi^T \cdot R_u \cdot \Phi = \Phi^T \cdot \Phi \cdot \Lambda = \Lambda = R_v$$

→ matricea de covariaţie devine diagonală !

$$R_u = \overline{(u-\mu_u)\cdot(u-\mu_u)^{*T}} = \begin{bmatrix} \overline{(u_0-\mu_u)^2} & \dots & \cancel{\overline{(u_0-\mu_u)\cdot(u_{N-1}-\mu_u)}} \\ \dots & \dots & \dots \\ \cancel{\overline{(u_{N-1}-\mu_u)\cdot(u_0-\mu_u)}} & \dots & \overline{(u_{N-1}-\mu_u)^2} \end{bmatrix}$$

- în urma transformării K-L semnalul este complet decorelat!

8.5. Transformata Wavelet

Transformata Karhunen-Loeve 2D

- pentru un vector real aleator *u* (dimensiune *N*) vectorii de bază ai transformatei K-L, Φ_k, sunt daţi de relaţia:

8.6. Transformata Hough

Transformata Karhunen-Loeve 2D

[A.K. Jain]

- grafic

Sfârşit Curs